

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးအကျပ်

မောင်စူးစမ်း

အင်းဖလေးရှင်းငြိကာအကျဉ်း အင်ဖလေးရှင်း မွေးစားခြင်း

စာရေး သူက၊ inflation ဆိုသော အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရတို့၊ အသံဘဲ ဖလှယ်ယူလိုက်သည်။ `အင်ဖလှယ်ရှင်း'ဟုသုံးသည်။ ကွင်းစ ကွင်းပိတ်ဖြင့် (အရပ်ရပ်ဈေးနှုန်းများ တတ်ခြင်း)ဟု ရှင်းသည်။ သို့ဖြင့် ၊ အင်ဖလေးရှင်းဆိုသော စာလုံးကို စာရေး သူက၊ မွေးစားပြီး သုံးစွဲခဲ့သည်မှာ ကြာပြီး။ အချို့က inflation ကို ငွေကြေးဖောင်းပွမှု ဟာ ဘာသာပြန်သည်။

ငွေကြေးဖောင်းပွမှု ဆိုတော့၊ မြန်မာနား၌ အသိလွန်သော သလို ဖြစ်သော ဟန်ရှိသော်လည်း ၊ အဓိပ္ပာယ်ကကျဉ်းနေသည်။ လွဲနေသည်ဟု ယူဆမိသည်။ အင်ဖလေးရှင်းကို ငွေကြေးနှင့် ဈေးနှုန်း တို့ဖြင့် တွဲ၍ နားလည်ကြသည်။ ဤသို့ နားလည်ခြင်းသည် မမှားပါဟုဆိုနိုင်သည်။ ငွေကြေးတွေ အများ အပြားထုတ်ပေးထားသည်။ ငွေကြေးလည်ပတ်မှု တွင် ငွေစက္ကူ၊အကြွေနှင့် ဘဏ်ချက်လက်မှတ်တို့၊ အရမ်းများ နေသည်ဟု ယေဘုယျညွှန်းနိုင်သည်။ သို့သော် ငွေကြေးများ ပြားဖောင်းပွနေတိုင်း၊ ဈေးနှုန်းတို့က တတ်ချင်မှတတ်မည် ။ တတ်လည်းအချို့ကျကျတတ်သည်။

ထို့ကြောင့် ၊ ငွေကြေးဖောင်းပွမှု သည် ဈေးနှုန်းအရပ်ရပ်တို့အကြောင်းကို၊ အပြည့်အစုံမပြောပြဟု ယူဆမိသည်။ အင်ဖလေးရှင်းသည် ငွေကြေးဖောင်းပွမှု သက်သက်ကို ရည်ညွှန်းသည်မဟုတ်။ အရပ်ရပ် ဈေးနှုန်းများ တတ်ခြင်းကိုလည်း ရည်ညွှန်းသည်။ အချို့အခြေအနေတို့တွင် ငွေကြေးပမာဏ (money supply) ဖောင်းပွသည်၊ သို့သော် ဈေးနှုန်းတို့က မတက်ဘဲ ရှိနေတတ်သည်။ အင်ဖလေးရှင်း၏ အဓိပ္ပာယ် အစစ်အမှန်သည် ငွေကြေးဖောင်းပွမှု ကို ဦးစားပေးမညွှန်း။ အရပ်ရပ် ဈေးနှုန်းများ တတ်နေခြင်းကို ဦးစားပေး ညွှန်းသည်။

ဘယ်ဖောင်းပွမှု လဲ

ငွေကြေးဖောင်းပွမှု သည်၊ အရပ်ရပ် ဈေးနှုန်းများ တတ်ခြင်းတွင်

ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်မှာ သာလျှင်၊ အင်ဖလေးရှင်းမြောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ၊ စာရေး သူက အင်ဖလေးရှင်းကို၊ ငွေကြေးဖောင်းပွမှု (currency inflation) သဘောထက်၊ ဈေးနှုန်းဖောင်းပွမှု (price inflation) သဘောကို ပိုပြီး ဇောင်းပေးဖော်ပြသည်။ ဈေးချိန်တို့ကလည်း အမျိုးမျိုးရှိသည်။ အင်ဖလေးရှင်းကို ဈေးနှုန်းဖြင့် တိုင်းထွာကြည့်သော အခါ၊ မည် သည်ဈေးနှုန်းကို အဓိကစံအ ဖြစ် တိုင်းထွာမလဲဟု စဉ်းစားစရာပေါ်သည်။ အများ အားဖြင့် ၊ စီပီအိုင်ဟု ခေါ်သော ‘စားသုံးသူသုံးကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်း’တို့ကိုစံအ ဖြစ်ထားကြည့်သည်။ ယခုအမေရိမေကန်စီးပွားရေး၊ ပညာရှင်တို့က စာသုံးကုန်ဈေးနှုန်းတစ်ခုတည်းဖြင့် မကြည့်၊ ‘ထုတ်လုပ်သူ သုံးကုန်ပစ္စည်းဈေး နှုန်း’ တို့ကိုလည်းထည့်သွင်းတွက်ချက်သည်။

အချို့ ပညာရှင်တို့က၊ ကုန်ပစ္စည်း (စားသုံးသူသုံးနှင့် ထုတ်လုပ်သူသုံးကုန်ပစ္စည်း)တို့ကို အဓိကထားမကြည့်ဘဲ၊ အက်ဆစ်ဈေးနှုန်း (asset prices)တို့ကို အခြေခံ၍ အင်ဖလေးရှင်းကို တိုင်းထွာ သည်။ အက်ဆစ်ကိုပင် ထပ်ပြီးခွဲကြည့်သေးသည်။ အစုရှယ်ယာ၊ ဘွန်း၊ ငွေချေး အာမခံစာချုပ်တို့နှင့် အိမ်ရာမြေတို့ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အိမ်ရာမြေတို့ကို property လို့လည်း ခေါ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောလျှင် ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းကျဆင်းရေး ကို၊ အင်ဖလေးရှင်းတိုက်ဖျက်ရေး အ

ဖြစ် ရည်မှန်းချက်ထားသော်လည်း၊ ယခု အက်ဆစ် ဈေးနှုန်းများ ကျဆင်းရေး ကိုပါ ဦးတည်လာရသည်။ အမေရိကန် အင်ဖလေးရှင်းတွင် ဓာတ်ဆီဈေးနှုန်းတတ်ခြင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းတတ်ခြင်းနှင့် အခွန်ကောက် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှု (financial policy and taxation) တို့ဖြင့် အင်ဖလေးရှင်းပူဖောင်းကို ဖောက်သည်လည်း ရှိသည်။

ငွေကြေးပေါ်လစီနှင့် တွဲ လျှင်၊ အတိုးနှုန်းတို့ကို ဆူအ ဖြစ်အသုံးပြု သည်လည်းရှိသည်။ ဘဏ္ဍာရေး ဆူး ကို သုံးမလား၊ သို့ တည်းမဟုတ် ငွေကြေးဆူးကို သုံးမလားဆိုသော ရွေးချယ်မှု သည်၊ အချက်နှစ် ချက်အပေါ် မူတည်သည်။

ပထမအချက်သည် ပေါ်လစီချက်မှတ်သူတို့၏ စီးပွားရေး ဒဿနဦးတည်မှု (philosophical edge) ဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာရေး လက်နက်ကို ကိုင်ချင်သည့်ဘက် စိတ်အားထားသန်သလား၊ သို့တည်းမဟုတ် ငွေကြေးလက်နက်ဘက် စိတ်အားထက်သန်သလား ဆိုသော အချက် ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်သည်၊ မည်သည့်ဘာဝဗေဒသီအိုရီတို့က လွှမ်းမိုးနေသလဲဆိုသော အချက် ဖြစ်သည်။

အတိုးနှုန်း မထိရောက်

ဖွံ့ဖြိုးသားနိုင်ငံများတွင် အင်းဖလေးရှင်းကိုတိုက်ဖျက်ရန် အဓိကလက်နက်အဖြစ် အတိုးနှုန်းကို အားကိုးသည်။ သူတို့စီးပွားရေးတွင် အတိုးနှုန်းသည် အလွန်ထက်စူးရှထက်မြတ်သော လက်နက် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ အတိုးနှုန်းက အလွန်ထက်မြတ်သော ကိရိယာ ဖြစ်ရသည်မှာ လည်း သူတို့နိုင်ငံတို့တွင် စီးပွားရေး အစိတ်အပိုင်းအသီးသီးသည် ဘဏ္ဍာရေးကွက်နှင့် အလျှားအနံထောင့်စုံသော နည်းလမ်းတို့ဖြင့် ချိတ်ဆက် မိနပ်ကြသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ Systemic connectiveness with financial system ဟု ခေါ်သည်။

ထိုချိတ်ဆက်မှုတွင် အတိုးနှုန်းသည် 'ချက်ဆို နာခွက်က မီးတောက်သော အရာ' ဖြစ်နေသည်။ အတိုးနှုန်းခလုပ်ကို နှိပ်လိုက်ရုံဖြင့် စီးပွားရေး စနစ်၊ တစ်ပြင်လုံး၌ မီးနီမီးစိမ်းတွင် အကုန်လင်းကုန်သည်။ အတိုးနှုန်း ဒဿမလောက်ရွှေ့ရုံဖြင့် စီးပွားရေး ဘုတ်ကြီးတစ်ခုလုံး၌ အချက်ပြတွေ လှုပ်ရှားကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနိုင်ငံတို့တွင် အတိုးနှုန်းသည် ဗဟိုအချက်အချာကျနေသည်။ အတိုးနှုန်းအရွှေ့အပြောင်းကို အလွန်ထိရောက်သော လက်နက်အဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။

မဖွံ့ဖြိုးသေးသော နိုင်ငံတို့တွင် ဘဏ္ဍာရေး စနစ်ကို မဖွံ့ဖြိုးသော ဘဏ္ဍာရေး ဈေးကွက်ထဲ အပြည့်မစုံ မချိတ်မိသေးသည့်အတွက် တစ်တည်းပြောလျှင် ဘဏ္ဍာရေး ဈေးကွက် မဖွံ့ဖြိုးသေးသည့် အတွက် အတိုးနှုန်းသည် အင်ဖလေးရှင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်

အဓိကလက်နက်မ ဖြစ်နိုင်ပေ။ အတိုးနှုန်းအ ပြောင်းအလဲ လုပ်လို့ ဘာမျှမ ဖြစ်။
သက်ရောက်မှု သုညလောက်ရှိသည်။

ထို့ကြောင့် အင်ဗလေးရှင်းကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနှင့် တိုက်ဖျက်အလဲဟု
မေးခွန်းကြီးကြီးမားမား ပေါ်လာသည်။ သမားရိုးကျစဉ်းစားနည်းတွေ သီအိုရီကကုထုံးတွေ
သည် များ သော အားဖြင့် ဆီလျော်ဖွယ် ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်ဟုထင်သည်။

တရုတ်က ဝေါ့ထရိုကို ဝယ်မှာ လား အပြန်အလှန် ထိုးဖောက်ချင်ကြ

အမေရိကန်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့ကလည်း တရုတ်ပြည်စီးပွားရေး ထဲ
ထိုးဖောက်ချင်သည်။ တရုတ် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်တို့ကလည်း အမေရိကန်စီးပွားထဲ
ထိုးဖောက်ချင်သည်။ အထူးသဖြင့် နယူးယောက် ဝေါ့ထရိုစတော့အိတ်ခ်ခ်စ်ထဲ
ထိုးဖောက်ချင်သည်။ ဤသို့ အပြန်လှန် ထိုးဖောက်ချင်ကြသော အခါ နည်လမ်းသစ် တွေ
ရှာကြသည်။ မတွေ့လျှင် နည်လမ်းသစ်တို့ကို ဖန်တီးသည်။

ဤတွင် ခွေကြော်ဘဏ္ဍာရေး စနစ် (stirfry finance)ဆိုသော ပုံစံ
ပေါ်လာသည်။ ဤပုံစံက တခြားမဟုတ်။ တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်ပိုရေးရှင်းနှင့်
အမေရိကန်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်ပိုရေးရှင်းတို့ အချင်းချင်း ဖက်စပ်ထူထောင်ကြခြင်း
ဖြစ်သည်။ သူတို့၏ ဖက်စပ်ပုံသဏ္ဌာန်က တစ်မျိုး နားလည် နေကျ ဖက်စပ်ပုံစံမျိုးနှင့် မတူ။

တရုတ်ပြည်၌ ရယ်ယာဝယ်ရောင် လုပ်သော Citic Securities အမည်
ရှိကုမ္ပဏီကြီးရှိသည်။ တရုတ်ပြည်တွင် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး ပြီး လူတွေ ချစ်သာလာကြသဖြင့်
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူသုံးမျိုးပေါ်သည်။ ပထမ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူက အစိုးရကိုယ်တိုင် ဖြစ်သည်။
တရုတ်အစိုးရပိုင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကုမ္ပဏီတွေ တောင် ထားသည်။ ၎င်းကို Sovereign Funds
များ ဟုခေါ်သည်။ ဒုတိယ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူက အဖွဲ့အစည်း နှင့် ကုမ္ပဏီ တို့က
ထူထောင်ထားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဖန်တွေ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို အဖွဲ့ အစည်း ဆိုင်ရာ ရင်းနှီး
မြှုပ်နှံသူ (institutional investoes)များ ဟု ခေါ်သည်။ တတိယကား တစ်ဦးချင်း ရင်းနှီးမြှုပ်
နှံ (individual investoes) များ ဖြစ်သည်။ တရုတ်တို့စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး ပြီး လူတွေ
ကြွေဝချမ်း သာလာသည့် အလျောက် ယခုအခါတစ်ဦးချင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူပေါင်း သန်း ၅၀
ကျော်အထိရှိလာသည်။

ဤရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့ကို စုစည်းပြီး အင်ဒါရိုက်လုပ်ပေးနေသော တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်
နှံမှု ဖန် (အထက် တွင် ဖော်ပြသည့် စီးတစ်ဆီကျရိတ်ကုမ္ပဏီကြီး) ကလည်း အမေရိကန်

Citibank အုပ်စုနှင်းဆက်သွယ်ကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လောက၌ တွင် ကျယ်လာသော အခါ အမေရိကန်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု လောကထဲ ခြေချတိုးချေ ချင် လာသည်။ ထိုအချိန်၌ ပင် အမေရိကန်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဘဏ် ဘီးရားစတင်း (Bear Stearns) ကလည်း တစ်ဦး ချင်း တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ သန်း ၅၀ ၏ ဈေးကွက်ကို မျှော်မှန်းရင်း၊ တရုတ်ဈေးကွက်ထဲ ဝင်းတိုးချင်သည်။

ယင်နှင့် ယန်

သို့ဖြင့် တရုတ်ကုမ္ပဏီတို့ကလည်း အမေရိကန်ဈေးကွက်ထဲ ထိုးဖောက်ချင်၊ အမေရိကန် ကုမ္ပဏီ ကလည်း တရုတ်ဈေးကွက်ထဲထိုးဖောက်ချင်နှင့် အကြံချင်းတူညီလာ၍ ၊ ဖက်စပ်ထောင်ကျသည်။ ဖက်စပ် ထောင်ပုံမှာ တရုတ်ကုမ္ပဏီ ‘စီတစ်’က အမေရိကန်ကုမ္ပဏီ ‘ဘီရာစတင်း’ထဲ ရှယ်ယာ ဒေါ်လာ တစ်ဘီးလီ ယံဖိုး ဝင်လိုက်သည်။ အပြန်လှန်အားဖြင့် ဘီးရာစတင်းကလည်း စီးတစ်ထဲရှယ်ယာ ဒေါ်လာ တစ်ဘီလီ ယံဖိုးဝင်လိုက်သည်။ ဤသို့ ကုမ္ပဏီချင်း ရှယ်ယာ အပြန်အလှန်ဝင်ကြခြင်းကိုပင် တရုတ်ကုမ္ပဏီ နှင့် အမေရိကန်ကုမ္ပဏီတို့ မဟာမိတ် (alliance) ဖွဲ့သည်ဟု ပြောလာသည်။ ၉.၉ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှယ်ယာတွေ ကို အပြန်အလှန်ဝယ်ကြရန်လည်း သဘောတူညီထားကြသည်။

တရုတ်နှင့် အမေရိကန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကုမ္ပဏီချင်း ရှယ်ယာတွေ အပြန်အလှန်ဝယ်ယူကြခြင်းကို အ ချို.က ဖက်စပ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အချို.က တရုတ်ရှေးရိုးစဉ်လာစကား ‘ယင်နှင့် ယန်’ (Yin and Yang) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သန်ရာသန်ရာ အမှတ်တံဆိပ်များ ခတ်ကြသည်။

ယင်နှင့် ယန်၌ ယင်သည် တရုတ်ရိုးရာဒဿန အရ ငြိမ်သက်သည်။ ‘အမ’ ဓာတ် ဖြစ်သည်။ ယန်သည် ယင်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ‘အဖိုး’ ဓာတ်ဆောင်သည်။ လှုပ်ရှားမှု ဓာတ်သဘာဝ ရှိသည်။ ယင်နှင့် ယန်တို့၏ ဆန်းကျင်မှု ဓာတ်တုန်ပြန်မှု က၊ လောက၏ သက်ရှိသက်မဲ့အားလုံးကို စီရင်သည်။ စီတစ် (တရုတ်)နှင့် ဘီးရားစတင်း (အမေရိကန်)တို့ အတွဲ အစပ်လုပ်ပြီး၊ ကမ္ဘာ့ရေး ရာအရပ်ရပ်ကို စီရင်လိပ်လိမ်ဟု ညွှန်လိုက်ဖြင့် ဤသို့

တင်စားကြခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။

စင်စစ် ဘီးရားစတင်းသည်၊ တစ်ဦးချင်း တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့ကို မျက်စိကျနေသည်မှာ လည်း၊ ကျေလောက်သည်။ တရုတ်တစ်ဦးချင်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့၏ အရင်းအနှီးစုစုပေါင်း(capitalization)သည် ဒေါ်လာ ၃.၇ ထရီလီယံဖိုးအထိ ရှိလာသောကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို အသာထား။ စီးတစ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စုစုပေါင်းတန်ဖိုးသည်ပင် ဒေါ်လာ ၄၅.၇ဘီလီယံအထိ ရှိနေသည်။ ဘီးရားစတင်း၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တန်ဖိုးသည် ဒေါ်လာ ၃၁.၁ ဘီလီယံဖိုးသာ ရှိသည်။

အရင်းအနှီးနှင့် လှောင်ကန်

ယခုအခါ ကမ္ဘာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတို့သည် ထုထည်အလွန်ကြီးမားနေသည်။ လည်ပတ်မှု အချိန်ကလည်း အလွန်မြန်ဆန်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလှောင်ခြင်းကိုလည်း ကြီးကြီးပြောလာသည်။ သေးသေးမပြောတော့ပေ။ ယခု အရင်းအနှီးလှောင်ကန်ကြီး (reservoir of capital) ဟု သုံးနှုန်းသည်။ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု ကုမ္ပဏီကြီးတို့၏ လက်ထဲရှိ အရင်းအနှီးကိုသာ ထည့်တွက်ရသည်မဟုတ်။ အရန် အရင်းနှီး(backup capital) တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရသည်။ လက်ထဲရှိအရင်းအနှီးကို ကြည့်ပြီး အကဲမဖြတ်တော့ပေ။ အရန် အရင်းနှီးဘယ်လောက်ရှိသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် အရင်းအနှီးလှောင်ကန် ဘယ်လောက်ကြီး သနည်း။ အရန်က ဘယ်လောက်တောင့်သနည်းဟူ၍ အခြေခံကြည့်လာသည့်သဘော ဖြစ်သည်။ နှစ် ဦးစလုံး Citibank ဘဏ်နှင့် အချိတ်အဆက်ရှိကြသဖြင့် အရင်းအနှီးလှောင်ကန် အားကောင်းသည့်ဟု အကဲဖြတ်သည်။

ယခုကိစ္စတွင် ဘီးရားစတင်းသည် အမေရိကန်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကုမ္ပဏီ ဖြစ်သော လည်း ဟောင်ကောင် တွင် ခြေစိုက်သည်။ ဘီးရားစတင်းသည် အမေရိကန်၌ လည်း အိမ်ပေါင်ရာပေါင်လုပ်ငန်းတို့ကို လုပ်ကိုင်နေရာ၊ ယူအက်စ်တွင် ထိုလုပ်ငန်း `ကွဲ'သွားသဖြင့် ၊ ပါတနာသစ်ရှာရန် အပြင်းအထန်လိုလာသည်။ ဟောင်ကောင် တွင် ပါတနာသစ်ရှာလို့ရနိုင်သော် လည်း၊ ဘီးရားစတင်းသည် တရုတ်ပြည်မကြီးမှ

ပါတနာအသစ်ကို ပိုပြီးလိုချင်သည်။

တရုတ်ပြည်မကြီး၌ တစ်ဦးချင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပေါင်း သန်း ၅၀ ကျော်ရှိ၍ ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမျိုးမျိုးတွင် ဒေါ်လာ ၃.၇ ထရီလီယံဖိုး လုပ်နေသည်။ ဤမျှကြီးမားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ၊ ဤမျှကြီးမားသော ရင်းနှီးမြှုပ် မှု ပမာဏကို လုပ်ကိုင်နေသော တရုတ်ပြည်မမှ စီးတစ်ကုမ္ပဏီကို၊ ဘီးရားစတင်းက မျက်စိကျခြင်းသည် ယုတ္တိရှိသည်ဟု တွက်ကြသည်။ သို့ သော် ၊ တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့သည် ချယ်နယ်မျိုးစုံ၊ ပစ္စည်းမျိုးစုံတို့ တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြသည်။ ယခု၊ သူတို့က သူ့ဇာတိ တရုတ်ပြည်မ၌ သာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံချင်ကြသည်မဟုတ်။ အမေရိကန်၌ လည်း ထိုးဖောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ လိုကြသည်။ အထူးသဖြင့် နယူးယောက် စတော့အိတ်ခ်စ်ချိန်းတွင် ၊ တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့က တွင်းကျယ်ချင်ကြသည်။ ဤအတွက် အဆက်ကောင်းကောင်းလိုသည်။ အမေရိကန် ဝေါ့စထရိထ် အစိမ်းတိုက်ဝင်လို့ မလွယ်ပေ။ အဆက်အချိတ် ကောင်းကောင်းနှင့် ဝင်မှရမည် ။ တရုတ်ကုမ္ပဏီ စီးတစ်က အမေရိကန်ကုမ္ပဏီ ဘီးရားစတင်းနှင့် ချိတ်ဆက်၍ ၊ နယူးယောက် စတော့ အိတ်ခ်စ် ချိန်းထဲ၌ အဆက်ကောင်းကောင်းဖြင့် ဝင်ကစားနိုင်ပြီဟု ယူဆကြသည်။

အမေရိကန် စတော့အိတ်ခ်စ်ချိန်း၌ ဝယ်-ရောင်း ၊ ဝင်လုပ်နိုင်သည်ဆိုသည်မှာ တရုတ်ကုမ္ပဏီတို့သည် အမေရိကန်၌ ခြေချနိုင်ပြီ။ ငွေအရင်းအနှီး ရှာဖွေပေးနိုင်ပြီဟူသော သဘောကို ပြသည်။

အလယ်ချင်း

တရုတ်စီးတစ်နှင့် အမေရိကန်ဘီးရားစတင်းတို့၊ မဟာမိတ်ဖွဲ့လိုက်ခြင်းကြောင့် နှစ် စလုံးအကျိုးရှိ သည်။ ဘီးရားစတင်းသည်၊ အနောက်တိုင်းမှ ငွေရင်းနှင့် ငွေချေများ လိုချင်သော တရုတ်ကုမ္ပဏီများ အတွက် ငွေရှာပေးလာနိုင်ပြီ။ လိုချင်သော အီကွီတီရှယ်ယာတို့ကို ရှာဖွေပေးနိုင်ပြီ။ တရုတ်မစိုးရနှင့် တရုတ်ပုဂ္ဂလိက ပိုင်များ ဘဏ်က၊ သူတို့၏ အရင်းအနှီးတို့ကို အမေရိကန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု များ အ ဖြစ်၊ အသွင်ပြောင်းချင်သည် ဟု ဆိုလျှင်လည်း၊ အသွင်ပြောင်းပေးနိုင်ပြီ။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဆိုင်ရာ အရာဝတ္ထု(investment products) ကလည်း အမျိုးစုံသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကုမ္ပဏီနှစ် ၃ မဟာမိတ်ဖွဲ့ကြသည်မှာ ၊

အရာမျိုးစုံကိုမွေးကြော်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ မွေးကြော်ကြော်ဖို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

စီးတစ်နှင့် ဘီးရားစတင်းတို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့မှု တွင် နိုင်ငံရေး မပါပေ။ စီးပွားရေး အကြောင်းသတ်သတ် စဉ်းစားပြီး ဖွဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

တရုတ်က အမေရိကန်ကုမ္ပဏီတို့မှတစ်ဆင့်၊
အမေရိကန်ဝေါ့စထရီကိုယ်နေပြီဟု စွပ်စွဲသည်။

သို့ဖြင့် တရုတ်ကုမ္ပဏီ စီးတစ်သည် ခေါင်ပုံဖြတ်သမား (predator)လား၊ (သို့မဟုတ်) partner လားဟူ၍ ရုပ်ပုံလွှာထုဆစ်ဖော်ပြရတော့မည် ။
သဘောတူညီချက်ကိုလည်း ကြည့်ရန်လိုဦးမည် ။ ဘီးရားစတင်းကုမ္ပဏီတွင်
ရှယ်ယာအများဆုံး ပိုင်ဆိုင်သူ ဘီလီယံနာကြီး၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ၊ စီးတစ်၏ အကျိုးစီးပွား
အံ့ကိုက်ချင်မှအံ့ကိုက်မည် ။

စီးတစ်နှင့် ဘီးရားစတင်းတို့၏ မဟာမိတ်ပုံစံကို၊ အပြန်အလှန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု
(reciprocal investment) ပုံစံ ဖြစ်သည်။ ဤပုံစံသည် တရုတ်ပြည်ထောင်စုရောက်
ရင်းနှီးလိုသူတို့အတွက် နမူနာပုံစံ ဖြစ် လာနိုင်သည်။ တရုတ်ပြည်ကို Middle Kingdom
ဟုခေါ်သည်။ ဤကင်းဒမ်း၌ မွေးကြော်ဘဏ္ဍာရေး စနစ် ပေါ်လာချိန်အတွင်း ၊ Middle East
ခေါ် အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသရှိ အစ္စလာမ်တရားနှင့် အညီ ဖြစ်သော ဘဏ္ဍာရေး
စနစ်(Islamic Finance)ကလည်း ထွန်းကားစပြုနေသည်။

ရီဆက်ရှင်နှင့် ဒေါ်လာတန်ဖိုးကျဆင်းမှု တရုတ်ကိုထိမလား

အမေရိကန်ဒေါ်လာ တန်ဖိုးကျလာသော အခါ မေးခွန်းတွေ တစ်သီးကြီးမားလာသည်။ ရှေးဦးပထမ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ကျဆင်းမှု သည် တရုတ်စီးပွားရေး ကိုလည်း အကျဘက် ဆွဲခေါ်သွားမှာ လားဟူ၍ မေးသည်။ ဤမေးခွန်းကိုဖြေဆိုရန် နှစ် နိုင်ငံစီးပွားရေး ၏ အနေအထားကို အကြမ်းဖျင်းအကဲဖြတ်သည်။ ယူအက်စ်စီးပွားရေး သည် ဖျားနာနေသည်၊ ခုတင်ပေါ်လဲနေသည်ဟု သုံးသပ်၍ ၊ တရုတ်စီးပွားရေး ကမူ သွက်လက်ကျန်မားနေသည်ဟု သုံးသပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖျားနာနေသော စီးပွားရေး ကို၊ မိမိကသို့ လူ နာ ဖြစ် သွားအောင် ပြုလုပ်နိုင်စွမ်းရှိပါသလားဟု မေးခွန်းတစ်ပုဒ် ထပ်ဆင့်ထုတ်သည်။

ဤမေးခွန်းသည် ဂလိုဘယ်စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတတ်မှု ကို တရုတ်စီးပွားရေး က ပိုပြီးထောက်အကူပြုနေပါသလား (သို့ တည်းမဟုတ်) အမေရိကန်စီးပွားရေး က ပိုပြီးအထောက်အကူပြုနေသလားဟု မေးမြန်း ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး ၏ ဂျီဒီပီ တိုးတတ်မှု တွင် တရုတ်စီးပွားရေး က အမေရိကန်စီးပွားရေး ထက် ပိုပြီ အထောက်အကူပြု နေပြီ၊ ဤသဘောအရ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး သည် အမေရိကန် စီးပွားရေး တစ်ခုတည်းအ ပေါ် မှီတည်ခြင်းစမရှိတော့ပေ။ တရုတ်စီးပွားရေး အပေါ်သာ မှီတည်လာသည်။

ယခု အမေရိကန်စီးပွားရေး ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းနေသည်။ ရီဆက်ရှင်ထံဝင်နေသည်။ ဒေါ်လာတန် ဖိုးကျဆင်းနေသည်။ အီရန်က သူ၏ ရေနံကို ဒေါ်လာနှင့် မရောင်း တော့ဟု ဆိုသည်။ ပင်လယ်ကွေ့ဒေသ ရေနံထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံတို့ကလည်း သူတို့၏ ငွေကြေးကို ဒေါ်လာနှင့် နှုန်းသေသတ်မှတ်ခြင်း (peg လုပ် ထားခြင်း)ကို ဖြုတ်သင့်၊မသင့်စဉ်းစားနေသည်။ ကူဝိတ်က ဂျီစီစီမှဖောက်ထွက်ပြီး၊ ဒေါ်လာပက်ကို ဖြုတ်ပစ်လိုက်သည်။ အမေရိကန်ဒေါ်လာနှင့် ချိတ်ဆက်ပက်လုပ်ထားသော ဟောင်ကောင်ဒေါ်လာကလည်း ဒေါ်လာပက်ဖြုတ်ရန်သင့်၊မသင့်စဉ်းစားနေရပြီ။ အမေရိကန်သည် ရီဆက်ရှင်နှင့် အတူ ဒေါ်လာကို ပိုင်းဝန်းနုတ်ချခြင်းနှင့် ကြုံနေရပြီ။

ဒေါ်လာမှလည်းကောင်း၊ ဒေါ်လာအဆက်ဆက်တို့မှလည်းကောင်း စွန့်ခွာ နေကြသည်။

တရုတ်ကို ထိခိုက်၊ မထိခိုက်

ယခုအခြေအနေအသစ်တွေ ပေါ်လာသဖြင့် မည် သည်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး အခြေနေကို ပိုပြီးအာရုံစိုက်ရမည် နည်းဟု မေးသည်။ အမေရိကန်စီးပွားရေး ကျဆင်မှု အပေါ် ပိုပြီးစိုးရိမ်ရမလားဟူ၍ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြသည်။ စီးပွားရေး ပညာရှင်များ ၏ အဖြေက အမေရိကန်စီးပွားရေး ကျဆင်မှု အပေါ် သိပ်မစိုးရိမ်၊ တရုတ်စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု အပေါ်သာ ပိုပြီးစိုးရိမ်သည်။

တရုတ်စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု က အမေရိကန်စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု ထက် ပိုပြင်းထန်မည် ဟု တွက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ယခု တရုတ်စီးပွားရေး မကျဆင်းဘဲ ဆယ်စုနှစ် နှစ် ခုလုံး အရှိန်ထိုး ထောင်တက်နေ သည်ကို ကျေးဇူးတင်ကြသည်။ ဤတွင် အကျမရှိဘဲ ဆက်တိုက်ထောင်တက်နေသော တရုတ်စီးပွားရေး သည်၊ ခွေကျမသွားနိုင်ဘူးလားဟု ဆန်းစစ်ကြည့်ကြသည်။

တရုတ်စီးပွားရေး ခွေကျသွားနိုင်သည်ဟု ယူဆသူတို့က၊ တရုတ်စီးပွားရေး တစ်နှစ် ပျမ်းမျှ ၁၀ရာခိုင်နှုန်းကျော် မှန်မှန်တတ်တတ်နေခြင်းကို လက်ညှိုး ထိုးသည်။ ဤလိုတတ်လွန်းသဖြင့် တရုတ် စီးပွားရေး အင်ဂျင်ပူလွန်းနေပြီးဟု ဆိုသည်။ သူတို့က တရုတ်စီးပွားရေး အင်ဂျင်ပူနေစဉ်၊ အမေရိကန် စီးပွားရေး ရီဆက်ရှင်းထဲရောက်ပြီး ဒေါ်လာတန်ဖိုးကျဆင်းနေမှု ကြောင့် ၊ တရုတ်စီးပွားရေး လည်း ယိုင်လဲသွားနိုင်သည်ဟု တွက်ပြသည်။ အဓိကအားကိုးပြီး ထောက်ပြသည့်အချက်မှာ တရုတ်၏ အမေရိကန်သို့ တင်ပို့သော အိတ်စပို့ ဖြစ်သည်။

အမေရိကန်စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု နှင့် ဒေါ်လာတန်ဖိုးကျဆင်းမှု တို့ကြောင့် အမေရိကန်ကအိတ်စပို့တို့ ကို ရှော့ချလာစရာရှိသည်။ ဤသို့ လျှော့ချလာသည်နှင့် အိတ်စပို့ကို အခြေခံထားသော တရုတ်စီးပွားရေး သည်၊ ယိုင်သွားရမည် ဟုဆိုသည်။ သဘောမှာ ဒေါ်လာတန်ဖိုးကျဆင်မှု သည် အိတ်စပို့ကျဆင်မှု မှ တစ်ဆင့် တရုတ်စီးပွားရေး

ကို အကျဘက်ဆွဲခေါ်သွားမည်

ဝယ်လိုအားချင်း ထေနိုင်၊ ချနိုင်

တရုတ်စီးပွားရေး သည် တကယ်ပဲ အိတ်စပိုမောင်းစီးပွားရေး (exportdriven economy) ဟုတ်၊မဟုတ် မေးခွန်းထုတ်ရတော့သည်။ ‘အီကော့နောမစ်ဟာနယ်’ကြီးက တရုတ်စီးပွားရေး သည် အိတ်စပိုမောင်းစီးပွားရေး ဖြစ်သည်ဆိုသော ဇာတ်လမ်းကို ဒဏ္ဍာရီဟုထောက်ပြလိုက်သည်။ အိတ်စပိုအခြေ စိုက် စီးပွားရေး ဆိုသည်မှာ ၊ ပြည်ပဝယ်လိုအား (သို့ မဟုတ်) ပြည်ပသုံးစွဲမှု တို့အပေါ် မှီခိုနေခြင်းကိုဆို လိုသည်။ ဤနေရာ၌ ပြဿ နာသည် တကယ်လည်း အိတ်စပိုလျှော့သွားလျှင် ပြည်ပဝယ်လိုအားလျှော့သွား ခြင်း ဖြစ်၍ ဤပြည်ပဝယ်လိုအားအလျှော့ကို ပြည်တွင်း ဝယ်လိုအားနှင့် ထေနိုင်၊မနိုင်ဆိုသော ပြဿ နာ ဖြစ်လာသည်။

တရုတ်ပြည်စီးပွားရေး အရမ်းဖွံ့ဖြိုး တိုးတတ်နေသည်ဟု ဆိုသည်မှာ တရုတ်ပြည်ပ၌ ဝယ်လိုအား တွေ အရမ်းတိုးပွားလာခြင်းကိုလည်း ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ပဝယ်လိုအားကျဆင်မှု ကို၊ ပြည်ဝင်းမှ ဝယ်လိုအား တိုးတတ်မှု တို့ဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ ထေနိုင်၊မနိုင်ဆိုသော ပြဿ နာ ဖြစ်လာသည်။

တရုတ်ပြည်စီးပွားရေး အရမ်းဖွံ့ဖြိုး တိုးတတ်နေသည်ဟု ဆိုသည်မှာ ၊ တရုတ်ပြည်တွင်း ၌ ဝယ်လိုအားတွေ အရမ်းတိုးပွားလာခြင်းကိုလည်း ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ပမှဝယ်လိုအားကျဆင်း မှု ကို၊ ပြည်တွင်း မှဝယ်လိုအား တိုးတတ်မှု တို့ဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ ထေနိုင်၊ချနိုင်သည်။ ပြည်တွင်း ဝယ်လိုအား ကပင် ပြည်ပဝယ်လိုအားထက် အများ ကြီးပိုလှနေသည်။ ယင်း၏ သဘောမှာ အမေရိကန်၌ ဖြစ်ပွားသော စီး ပွားရေး ကျဆင်းမှု ရှော့ခိုကို၊ တရုတ်စီးပွားရေး က ကောင်းမွန်စွာ စုပ်ယူနိုင်သည်ဟုဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ Capacity to absorb shocks ဟုခေါ်သည်။

စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတတ်မှု ၏ ရလဒ်အ ဖြစ်၊ တရုတ်ပြည်တွင်း အင်ဗလေးရှင်း (အရပ်ရပ်ဈေးနှုန်းများ တတ်ခြင်း) အထိုက်အလျောက် ပေါ်လာသည်။ ဤအင်ဗလေးရှင်းကို

တိုက်ဖျက်ရန် တရုတ်ဗဟိုဘဏ်သည် အတိုးနှုန်းကို ငါးကြိမ်မြင့်ခဲ့သည်။ ယခုနောက်ဆုံး ဘဏ်တိုက်တို့က အနည်းဆုံးထားရှိရမည် ငွေသားအရန် ငွေ(reserve requirement) ကို မြှင့်လိုက်သည်။ ဘဏ်တိုးလည်း မြင့်၊ ငွေသားရန်ပုံငွေကိုလည်း မြှင့်လိုက်သဖြင့် ၊ ငွေချေးငှားမှု တွေ ရပ်တန့်သွားနိုင်သည်။ ဤအချက်က တရုတ်အာဏာပိုင်တို့က အင်ဖလေးရှင်းရှိကြောင်းကို အသိမှတ်ပြုရာရောက်သည်။

မင်္ဂလာသတင်း

ဒေါ်လာတန်ဖိုးကျဆင်းခြင်းသည် တရုတ်ပြည်၏ အင်ဖလေးရှင်းကို ပိုပြီးဆိုးဝါးသွားနိုင်သည်။ အင်ဖလေးရှင်းဆိုးဝါးလာလျှင် တရုတ်စီးပွားရေး လည်းကျဆင်းရမည် ဟု ဆင်ခြေပေးကြသည်။ ဤအချက် ကလည်း ယုတ္တိရှိလိုလိုနှင့် ယုတ္တိမရှိ ဖြစ်နေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် တရုတ်ပြည်၌ နိုင်ငံခြား ငွေရန်ပုံငွေ အလှူပယ်အများ ရှိသည်။ ဧရာများ ပြားလှသော နိုင်ငံခြားငွေတို့ဖြင့် အင်ဖလေးရှင်းပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်သည်။ အင်ဖလေးရှင်းသာမက အခြားမည် သည့်စီးပွား ရေး ပြဿနာ ကြီးတို့ကိုမဆို ဖြေရှင်း နိုင်စွမ်းရှိသည်။

အကယ်၍ အမေရိကန်စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု နှင့် ဒေါ်လာတန်ဖိုးကျဆင်းမှု တို့ကြောင့် တရုတ်စီးပွား ရေး ကို ကျဆင်းစေသည်ဟုဆိုလျှင်လည်း ဤကျဆင်းမှု သည် အဆိုးထဲမှ အကောင်း ဖြစ်သည်။ တရုတ်စီးပွား ရေး သည် မရပ်မနားဖွံ့ဖြိုး တိုးတတ်လာသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုး မှု ကို အရှိန်လျှော့ချရန် လိုသည်။ မီးပေါင်လျှော့ရန်လို သည်။ ယခု အမေရိကန်စီးပွားကျဆင်းမှု ကြောင့် တရုတ်စီးပွားရေး ကျဆင်းသည်ဟုဆိုလျှင်၊ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်လာ၍ အကျကောင်းဟုဆိုရမည် ။ တရုတ်စီးပွားရေး ကို တအားယိုင်လဲစေသည့် ထိုးနှက်ချက် မ ဖြစ်နိုင်ပေ။ ခွေးကျကျခြင်း(handlanding) မ ဖြစ်နိုင်ပေ။

တရုတ်စီးပွားရေး အကျဘက်ပြုလိမ့်မည် ဟု တွက်ဆထားသူများ က တရုတ်ပြည်၌ အလုပ်သမား တွေ လုပ်ခ မပေါ်တော့။ ဈေးပေါ်အလုပ်သမား ရှားပါးမှု ကြီးပေါ်နေပြီးဟု ထိတ်လန့်တကြားသုံးသပ်ပြသည်။ ဈေးပေါ်အလုပ်သမား ရှားပါးမှု (shortage of cheap labour) ကြောင့် ၊ တရုတ်စီးပွားရေး ကျဆင်းရတော့ မည်

ဟုပြောသည်။ ဤသုံးသပ်ချက်သည် အဓိပ္ပာယ်မရှိဟု `အီကော်နောမစ်
'ဂျာနယ်ကြီးကဝေဖန်ပြသည်။ လုပ်ခတွေ တိုးတတ်လာသော်လည်း တစ်ဖက်၌
အလုပ်သမားတို့၏ ထုတ်လုပ်မှု အစွမ်းသတ္တိက အများ ကြီး တတ်နေခြင်းကို ထောက်ပြသည်။
အဓိပ္ပာယ်မှာ လုပ်သားခဈေးကြီးလာခြင်းသည် စီးပွားရေး တစ်ခုလုံးကို
အန္တရာယ်ပေးလောက်အောင်မ ဖြစ်ပါဟု ထောက်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

တရုတ်စီးပွားရေး က တာတိုအမြန်ပြေးနေသည်။ အမေရိကန်စီးပွားရေး က
အိပ်ရာပေါ်လဲနေသည်။ ဤအခြေနေကပင်ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး အတွက် ကောင်းသတင်း
ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။